

Vergaderjaar 2011–2012

22 112

Nieuwe Commissievoorstellen en initiatieven van de lidstaten van de Europese Unie

Nr. 1242

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN BUITENLANDSE ZAKEN

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 10 oktober 2011

Overeenkomstig de bestaande afspraken heb ik de eer u hierbij zeven fiches aan te bieden die werden opgesteld door de werkgroep Beoordeling Nieuwe Commissievoorstellen (BNC).

Fiche 1: mededeling voorstel Gemeenschappelijk standpunt Busan (kamerstuk 22 112, nr. 1236)

Fiche 2: verordening inzake gemeenschappelijke regels voor de tijdelijke herinvoering van grenstoezicht aan de binnengrenzen in uitzonderlijke omstandigheden (kamerstuk 22 112, nr. 1237)

Fiche 3: verordening instelling Schengen-evaluatiemechanisme (kamerstuk 22 112, nr. 1238)

Fiche 4: verordening Interne Markt Informatiesysteem (IMI) (kamerstuk 22 112, nr. 1239)

Fiche 5: wijziging verordening elektronische identificatie (EID) van runderen (kamerstuk 22 112, nr. 1240)

Fiche 6: Verordening registratiesysteem voor vervoerder van radioactief materiaal (kamerstuk 22 112, nr. 1241)

Fiche 7: verordening gearomatiseerde wijnbouwproducten

De staatssecretaris van Buitenlandse Zaken,
H. P. M. Knapen

Fiche: verordening gearomatiseerde wijnbouwproducten

1. Algemene gegevens

Titel voorstel: Verordening van het Europees Parlement en de Raad inzake de definitie, de aanduiding, de aanbiedingsvorm, de etikettering en de bescherming van geografische aanduidingen van gearomatiseerde wijnbouwproducten

Datum Commissiedocument : 31 augustus 2011

Nr. Commissiedocument: COM (2011) 530 definitief

Prelex : http://ec.europa.eu/prelex/detail_dossier_real.cfm?CL=nl&DosId=200769

Nr. impact-assessment Commissie en Opinie Impact-assessment Board: n.v.t.

Behandelingstraject Raad: Raadswerkgroep Wijn en Alcohol, CSA, Raad

Eerstverantwoordelijk ministerie: Ministerie van Economische Zaken Landbouw en Innovatie

Rechtsbasis, besluitvormingsprocedure Raad, rol Europees Parlement en , gedelegeerde en/of uitvoeringshandelingen:

- a) *Rechtsbasis:* artikel 43, lid 2, en artikel 114 van het Verdrag inzake de Werking van de Europese Unie (VWEU)
- b) *Besluitvormingsprocedure Raad en rol Europees Parlement:*
Gewone wetgevingsprocedure: gekwalificeerde meerderheid in de Raad en medebeslissingsrecht van het Europees Parlement.
- c) *Gedelegeerde en/of uitvoeringshandelingen:*
Het voorstel bevat een aantal gedelegeerde en uitvoeringshandelingen
Gedelegeerde handelingen voor: de productieprocessen, de analysemethoden, de nodige wijzigingen van de definities, specificaties, beperkingen, verkoopbenamingen en aanduidingen, alsook de nodige voorschriften voor de geografische aanduidingen en voor de uitwisseling van informatie.
Uitvoeringshandelingen voor: de eenvormige toepassing van de voorschriften voor gearomatiseerde wijnbouwproducten die verband houden met geografische aanduidingen, met betrekking tot administratieve en fysieke controles en met betrekking tot de uitwisseling van informatie.
Voor een aantal besluiten die door middel van uitvoeringshandelingen worden genomen (i.e. het niet-ontvankelijk verklaren van aanvragen) wordt voorgesteld de betrokkenheid van het comité bestaande uit experts uit de lidstaten uit te sluiten.

2. Samenvatting BNC-fiche

• Korte inhoud voorstel

Dit voorstel vervangt de huidige verordening (EEG) Nr. 1601/91 tot vaststelling van de algemene voorschriften betreffende de definitie, de aanduiding en de aanbiedingsvorm van gearomatiseerde wijnen, gearomatiseerde dranken op basis van wijn en gearomatiseerde cocktails van wijnbouwproducten. Hierbij valt onder meer te denken aan sangria, glühwein, vermout, bitter soda en maitrank.

Naast aanpassing aan de bepalingen van het Verdrag van Lissabon, aanpassing van de definities aan de technologische ontwikkeling en een aantal technische wijzigingen om de leesbaarheid en de duidelijkheid van

de voorschriften te verbeteren, brengt het voorstel met name de voorschriften inzake geografische aanduidingen in overeenstemming met de overeenkomst inzake de handelsaspecten van de intellectuele eigendomsrechten (de TRIPS overeenkomst).

Waar onder de huidige verordening de in de bijlage opgenomen geografische aanduidingen op grond van nationale procedures in de diverse Lidstaten zijn erkend en beschermd en zodoende eveneens EU-bescherming genieten, voorziet het voorstel nu in een communautair systeem van erkenning en bescherming. De nationale procedures zullen voortaan nog enkel inleidend zijn.

• *Bevoegdheidsvaststelling en subsidiariteits- en proportionaliteitsoordeel*
Bevoegdheid: De rechtsgrondslag is gelegen in artikelen 43(2) en 114 VWEU. De regelgeving betreffende gearomatiseerde wijnbouwproducten behoort tot het gemeenschappelijk landbouwbeleid. Het betreft een gedeelde bevoegdheid tussen lidstaten en EU.

Subsidiariteit: positief.

Proportionaliteit: positief.

• *Implicaties/risico's/kansen:*

Het voorstel wijzigt het toepassingsgebied van de bestaande voorschriften voor de sector niet en heeft geen ingrijpende gevolgen aangezien het overeenkomt met een aanpassing aan verplichtingen die al door de Unie zijn aangegaan. Wel draagt de verordening alle Lidstaten op te voorzien in een inleidende nationale procedure waarvoor de nodige wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen in werking moeten treden voor 1 december 2012.

• *Nederlandse positie en eventuele acties:*

Een EU-systeem voor de erkenning en bescherming van geografische aanduidingen voor gearomatiseerde wijnbouwproducten beantwoordt beter aan de verplichtingen onder de internationale overeenkomst inzake de handelsaspecten van de intellectuele eigendomsrechten. Onder de TRIPS-overeenkomst moet aantoonbaar zijn dat de door de EU beschermde geografische aanduidingen voor gearomatiseerde wijnbouwproducten hun specifieke kwaliteit, faam of ander kenmerk daadwerkelijk ontleen aan hun geografische oorsprong. Een communautair systeem schept ook meer duidelijkheid voor consument en producent. De erkenning en bescherming van geografische aanduidingen (en oorsprongsbenamingen) voor wijnen, gedistilleerde dranken en levensmiddelen was al communautair geregeld; nu wordt voorgesteld ook voor de geografische aanduidingen voor gearomatiseerde wijnbouwproducten hierbij aan te sluiten (waarbij de procedures zoals die in de wijnsector bestaan als uitgangspunt zijn gekozen).

Nederland zal vooral kanttekeningen plaatsen bij de voorstellen die gedaan worden op het terrein van delegatie van bevoegdheden aan de Europese Commissie en de vernieuwingen in de uitvoering van de regels. Voor het overige zijn er geen specifiek Nederlandse belangen gemoeid bij deze verordening. Nederland heeft in het kader van deze verordening geen eigen geografische aanduidingen erkend en beschermd. Ook is de omvang van de productie van gearomatiseerde wijnen in Nederland niet zodanig dat de voorgestelde technische aanpassingen aan de definities voor problemen zullen zorgen. De verplichting om in een inleidende nationale procedure te voorzien leidt wel tot nieuwe nationale regelgeving waar naar verwachting niet veel gebruik van gemaakt zal worden.

3. Samenvatting voorstel

• *Inhoud voorstel:*

De doelstellingen die worden beoogd, zijn de volgende:

- Aanpassing aan het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie.
- Flexibiliteit invoeren door de bevoegdheid tot wijziging van de definities en aanduidingen van gearomatiseerde wijnbouwproducten, die tot nu toe via de gewone wetgevingsprocedure door het Europees Parlement en de Raad werd uitgeoefend, bij de Commissie te leggen, die deze uitvoert door middel van gedelegeerde handelingen.
- De toepasbaarheid, leesbaarheid en duidelijkheid van de wetgeving van de Unie over gearomatiseerde wijnbouwproducten verbeteren.
- Bepaalde verkoopbenamingen bijwerken in het licht van de mogelijkheid om het wijngehalte te verhogen in plaats van direct alcohol toe te voegen, en er aldus voor zorgen dat de consument naar behoren wordt geïnformeerd.
- De voorschriften van de Unie aanpassen aan nieuwe technische eisen.
- Een welomlijnd kwaliteitsbeleid voor gearomatiseerde wijnbouwproducten op basis van de huidige productdefinities invoeren.
- De voorschriften van de Unie aanpassen aan de eisen van de Wereldhandelsorganisatie (WTO), met inbegrip van de TRIPS-overeenkomst.
- Criteria voor de erkenning van nieuwe geografische aanduidingen vaststellen.

Impact assessment Commissie: nvt

Daar geen wijziging in het toepassingsgebied van de bestaande voorschriften voor de sector optreedt en het voorstel geen ingrijpende gevolgen heeft aangezien het overeenkomt met een aanpassing aan verplichtingen die al door de Unie zijn aangegaan, is een effectbeoordeling niet nodig geacht. De belangrijkste Europese producenten en nationale organisaties zijn wel informeel geraadpleegd.

4. Bevoegdheidsvaststelling en subsidiariteits- en proportionaliteitsoordeel

a) Bevoegdheid:

Het voorstel is gebaseerd op artikel 43, lid 2 (landbouw), en artikel 114 (interne markt) van het Verdrag inzake de Werking van de Europese Unie (VWEU). Zowel het landbouwbeleid als de interne markt vallen onder de gedeelde bevoegdheden tussen lidstaten en EU (artikel 4 VWEU). Nederland kan zich vinden in deze rechtsgrondslag.

b) Subsidiariteit- en proportionaliteitsoordeel:

Subsidiariteit: positief. Een EU-systeem voor de erkenning en bescherming van geografische aanduidingen is voor de categorie gearomatiseerde wijnbouwproducten nieuw maar voor andere producten reeds bestaande praktijk. De verplichting van de lidstaten om elkaars beschermde geografische aanduidingen te erkennen en te beschermen, maar vooral ook het toenemende belang van geografische aanduidingen in het internationale handelsverkeer, waar geografische aanduidingen steeds vaker deel uitmaken van internationale handelsverdragen tussen de EU en derde landen, maken een transparant en uniform EU-systeem noodzakelijk.

Proportionaliteit: positief. Harmonisatie van geografische aanduiding draagt bij aan het voltooiën van de interne markt. Consumenteninformatie maakt het voor de consument mogelijk specifieke productente identificeren. Daarnaast neemt het belang van geografische aanduidingen in het internationaal handelsverkeer toe. Dat rechtvaardigt de regels ter bescherming van geografische aanduidingen.

c) Nederlands oordeel over de voorstellen op het gebied van gedelegeerde en/of uitvoeringshandelingen:

Nederland vindt dat zorgvuldig moet worden gekeken naar de delegatie van bevoegdheden. Essentiële onderdelen kunnen niet worden gedelegeerd en waar wel kan worden gedelegeerd moet de gedelegeerde bevoegdheid duidelijk worden afgebakend. Definities bepalen de reikwijdte van de verordening en behoren daarmee in principe tot de essentiële onderdelen. Wijziging van de definities zou dus wat Nederland betreft via de wetgevingsprocedure moeten verlopen.

Wijzigingen met betrekking tot definities en verkoopbenamingen van gearomatiseerde wijnbouwproducten kunnen naar de mening van het kabinet alleen via gedelegeerde handelingen plaatsvinden als het gaat om aanvullingen ten behoeve van verheldering of verdere uitwerking van de betrokken definitie of verkoopbenaming. Dat is in het huidige voorstel niet het geval.

Verder is Nederland van mening dat eventuele additionele preventieve maatregelen die lidstaten zouden moeten treffen om onrechtmatig gebruik van beschermde geografische aanduidingen te voorkomen enkel door middel van uitvoeringshandelingen kunnen worden vastgesteld gezien de gevolgen voor de uitvoering. Nederland is vanwege de mogelijke consequenties voor de handhaving geen voorstander van gedelegeerde handelingen waar het gaat om maatregelen die beogen de rechten van producenten of marktdeelnemers te waarborgen. Gezien het risico op een toename van de administratieve verplichtingen is Nederland geen voorstander van het nemen van aanvullende maatregelen over de informatieverplichting over geografische aanduidingen van marktdeelnemers aan de bevoegde autoriteiten.

Nederland kan akkoord gaan met de hier voorgestelde toepassing van uitvoeringshandelingen zonder assistentie van het comité voor de genoemde maatregelen. Het gaat hier immers om dezelfde soort maatregelen (i.e. wel/niet ontvankelijk verklaren van aanvragen) die onder de reeds bestaande EU-systemen zelfstandig door de Commissie werden genomen. Deze praktijk stuit niet op bezwaren en kan worden voortgezet zonder bijstand van een comité.

5. Financiële implicaties, gevolgen voor regeldruk en administratieve lasten

- a) *Consequenties EU-begroting:* geen
- b) *Financiële consequenties (incl. personele) voor rijksoverheid en/of decentrale overheden:* geen
- c) *Financiële consequenties (incl. personele) voor bedrijfsleven en burger:* geen
- d) *Gevolgen voor regeldruk/administratieve lasten voor rijksoverheid, decentrale overheden, bedrijfsleven en burger:* Er worden geen onmiddellijke gevolgen verwacht. Echter, mocht de Commissie aanvullende maatregelen nemen door middel van gedelegeerde handelingen dan zou dat gevolgen kunnen hebben voor bijvoorbeeld de controlelast voor de lidstaten. Bij eventuele stijgingen dienen compensaties zoveel mogelijk te geschieden binnen het domein waarin de tegenvaller plaatsvindt.

6. Implicaties juridisch

a) Consequenties voor nationale en decentrale regelgeving en/of sanctionering beleid (inclusief toepassing van de lex silencio positivo): Het voorstel voorziet niet in nieuwe handhavings- en sanctioneringsbepalingen. De eventuele maatregelen die lidstaten verder zouden moeten nemen om onrechtmatig gebruik van geografische aanduidingen te

voorkomen hebben veeleer betrekking op voorschriften m.b.t. handelsdocumenten, het bijhouden van registers en/of een stelsel van echtheidsgaranties e.d.

Voor het inrichten van de inleidende nationale procedure dienen de lidstaten de nodige wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen in werking te doen treden. Hiervoor kan aangesloten worden bij de systematiek die voor de inleidende nationale procedure ten behoeve van aanvragen voor erkenning en bescherming van geografische aanduidingen en oorsprongsbenamingen in de wijnsector is gehanteerd waarbij het productschap de nodige regelingen treft in het kader van het medebewind.

b) Voorgestelde implementatietermijn (bij richtlijnen), dan wel voorgestelde datum inwerkingtreding (bij verordeningen en beschikkingen) met commentaar t.a.v. haalbaarheid:

De verordening treedt in werking op de zevende dag na bekendmaking in het Publicatieblad van de Europese Unie. De deadline echter waarop de nodige wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen gereed moeten zijn is gesteld op 1 december 2012. Met het oog op de haalbaarheid zou een ruimere deadline wenselijk zijn.

c) Wenselijkheid evaluatie-/horizonbepaling: niet.

7. Implicaties voor uitvoering en handhaving

a) Uitvoerbaarheid:

Het voorstel leidt niet tot wijziging van de huidige situatie voor zover het de uitvoering van de voorschriften inzake definities en verkoopbenamingen betreft. Als de inleidende nationale procedure wordt ingericht op de wijze zoals dat voor de wijnsector is gebeurd, dan komt de verantwoordelijkheid voor het behandelen van eventuele Nederlandse aanvragen voor erkenning en bescherming van geografische aanduidingen voor gearomatiseerde wijnbouwproducten ten laste van het productschap. Er worden geen problemen voorzien t.a.v. de uitvoerbaarheid.

b) Handhaafbaarheid:

Het voorstel leidt niet tot wijziging van de huidige situatie inzake de handhaving. De Nieuwe Voedsel en Warenautoriteit (nVWA) is de verantwoordelijke autoriteit die dient toe te zien op naleving van de voorschriften.

8. Implicaties voor ontwikkelingslanden

OS-landen kunnen – op basis van vrijwilligheid – ook gebruik maken van het systeem van beschermde geografische aanduidingen en ook hun gearomatiseerde dranken beschermen of bezwaar indienen tegen nieuwe aanvragen. Een benaming waarvoor bescherming wordt aangevraagd moet echter al wel in het land van oorsprong zijn beschermd en het is daarmee de vraag of ontwikkelingslanden kunnen profiteren van dit systeem.

Benamingen die binnen de EU beschermd zijn mogen niet meer vrij gebruikt worden, dit geldt voor alle landen.

9. Nederlandse positie

Een EU systeem voor de erkenning en bescherming van geografische aanduidingen voor gearomatiseerde wijnbouwproducten beantwoordt beter aan de verplichtingen onder de internationale overeenkomst inzake de handelsaspecten van de intellectuele eigendomsrechten. Onder de TRIPS-overeenkomst moet aantoonbaar zijn dat de door de EU

beschermde geografische aanduidingen voor gearomatiseerde wijnbouwproducten hun specifieke kwaliteit, faam of ander kenmerk daadwerkelijk ontlenen aan hun geografische oorsprong. Een communautair systeem schept ook meer duidelijkheid voor consument en producent. De erkenning en bescherming van geografische aanduidingen (en oorsprongsbenamingen) voor wijnen, gedistilleerde dranken en levensmiddelen was al communautair geregeld; nu wordt voorgesteld ook voor de geografische aanduidingen voor gearomatiseerde wijnbouwproducten hierbij aan te sluiten (waarbij de procedures zoals die in de wijnsector bestaan als uitgangspunt zijn gekozen).

Nederland zal vooral kanttekeningen plaatsen bij de voorstellen die gedaan worden op het terrein van delegatie van bevoegdheden aan de Europese Commissie en de vernieuwingen in de uitvoering van de regels. Voor het overige zijn er geen specifiek Nederlandse belangen gemoeid bij deze verordening. Nederland heeft in het kader van deze verordening geen eigen geografische aanduidingen erkend en beschermd. Ook is de omvang van de productie van gearomatiseerde wijnen in Nederland niet zodanig dat de voorgestelde technische aanpassingen aan de definities voor problemen zullen zorgen. De verplichting om in een inleidende nationale procedure te voorzien leidt wel tot nieuwe nationale regelgeving waar naar verwachting niet veel gebruik van gemaakt zal worden.